

Aprob,

Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

RAPORT

**privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din
cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Bihor**

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Bihor, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1), art.33 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, instituția Avocatul Poporului, prin Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat la data de 9 octombrie 2018, o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Bihor.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, doamna _____ -jurist, doamna _____ -medic, domnul _____ -psiholog, doamna _____ -medic, colaborator extern și doamna _____, reprezentant al Organizației Neguvernamentale Fundația Ruhama, Oradea.

Vizita a avut ca obiective verificarea condițiilor de cazare, asistența medicală și psihologică, tratamentul acordat minorilor și altor categorii vulnerabile, dreptul la informare și soluționarea petițiilor.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă (CRAP) Bihor este organizat și funcționează în cadrul sediului Inspectoratului de Poliție al județului Bihor, situat în municipiul Oradea, str. Parcul Traian, nr.18. Echipa de vizită a fost primită de șeful Centrului de Reținere și Arestare Preventivă, comisarul _____ și de către șeful Inspectoratului de Poliție Județean Bihor, Comisar șef de poliție _____, purtând o discuție generală și vizitând toate spațiile centrului. Centrul de Reținere și Arestare Preventivă era organizat pe două nivele, la parter și etajul 1 cuprinzând 16 camere (6 camere la etaj, 10 la parter), dintre care 14 camere dotate cu 2 paturi, o cameră cu trei paturi și o cameră cu un pat cu rol de izolator. Camera cu rol de izolator era nefolosită, neaerisită și cu o stare de igienă precară. Camerele vizitate erau curate, iar conform informațiilor primite de două ori pe an aveau loc acțiuni de dezinsecție în spațiile centrului. Toate camerele aveau baie proprie și duș, televizor, etajere, aer condiționat.

La data vizitei în centru erau custodiate 7 persoane private de libertate, în camerele de la parter, dintre care doi cetățeni străini și o persoană vârstnică. Cu referire la persoanele de cetățenie străină, într-un caz, persoana reținută a dorit să fie anunțată ambasada țării din care provenea, fapt pentru care a redactat și semnat o declarație, iar conducerea centrului și șeful inspectoratului au informat Inspectoratul General pentru Imigrări, Serviciul pentru Imigrări Bihor în ziua ulterioară încarcerării. Conform declarației unei alte persoane cu dublă cetățenie, acesta nu a dorit să fie anunțată ambasada țării sale, șeful inspectoratului informând IGI.

La data vizitei nu erau custodiați minori sau femei. Potrivit informațiilor conducerii centrului, în luna septembrie 2018 au fost custodiați minori, împlinind vârsta de 18 ani pe timpul custodierii fiind ulterior transferați din centru. Centrul nu s-a confruntat cu situații de aglomerare, astfel că în mod preventiv, în eventualitatea unor arestări suplimentare, care ar fi putut depăși capacitatea centrului, persoanele arestate erau transferate la alte centre de reținere și arestare preventivă.

Modificări cu privire la modernizarea și dotarea camerelor au avut loc în anul 2016 când a fost redus numărul de paturi, s-au achiziționat paturi și saltele noi, astfel că începând cu data de 1 iulie 2016 s-a asigurat fiecărei persoane private de libertate spațiul minim corespunzător. Toate camerele puteau fi aerisire, erau dotate cu grup sanitar, aer condiționat și beneficiau de lumină naturală. La baie erau geamuri transparente de la jumătate pentru a se putea observa liber din partea de către ușă și cealaltă jumătate, din partea camerei, mată. **Nici una dintre camere nu avea o baie adaptată nevoilor persoanelor cu dizabilități locomotorii (bare de sprijin, scaun wc adaptat, covorașe anti-alunecare etc.).**

Programul de apă caldă era non stop, încălzirea camerelor se făcea prin rețeaua comună a orașului. Pe ușă era afișat programul zilnic și un sumar al obligațiilor și drepturilor persoanelor private de libertate. Cu privire la numărul de angajați, din cele 32 de funcții pe schemă, centrul avea 5 posturi vacante, toate la serviciul de escortă. Pe schimbul de tură lucrau trei persoane (doi agenți și șeful de tură). Trei dintre angajați erau persoane de sex feminin. În situațiile în care erau custodiate femei, pentru a se asigura permanența personalului de sex feminin, conducerea IPJ Bihor, prin dispoziția șefului inspectoratului, din martie 2018 a desemnat patru persoane de sex feminin angajate în

cadrul IPJ pentru a asigura în caz de necesitate paza și supravegherea persoanelor de sex feminin încarcerate în CRAP din cadrul IPJ Bihor. În acest sens, a fost realizat un instructaj privind executarea serviciului de pază și supraveghere a persoanelor private de libertate. Cu privire la pregătirea profesională, **nu au fost organizate cursuri de prim ajutor pentru personalul centrului sau sesiuni de instruire pentru identificarea semnelor unor stări psihoemoționale de risc. Echipa de vizită recomandă organizarea unor cursuri de prim ajutor pentru întreg personalul centrului și a unor sesiuni de instruire pentru identificarea semnelor unor stări psiho-emoționale de risc pentru evitarea și gestionarea eventualelor situații neprevăzute.**

Cu privire la dotările pentru deplasări, centrul deținea 3 autospeciale cu 4 locuri, două fiind achiziționate din 2001 și una din anul 2008.

Lenjeria de pat era spălată săptămânal de către un operator economic extern, prin serviciul Logistic al IPJ. Centrul **nu avea achiziționată o mașină de spălat și nu pune la dispoziția persoanelor private de libertate un spațiu destinat uscării rufelor personale și dispozitive ce puteau fi folosite în acest scop. Astfel, persoanele custodiate erau nevoite să-și spele manual hainele și le uscau în cameră prin mijloace improvizate. Pe parcursul vizitei, într-una din camere a fost găsită de către echipa de vizită o sfoară folosită cu scop de uscare a rufelor spălate. Echipa de vizită a solicitat eliminarea acelei sfori pentru a evita orice folosire cu risc a acesteia, măsură ce a fost luată imediat. Reamintim că este obligația administrației centrului de a asigura facilități pentru spălarea rufelor. Astfel, Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora precizează la art. 13 lit. (7) că *„Administrația centrului asigură facilități pentru spălarea, uscarea, după caz, călcarea și distribuirea rufelor și cazarmamentului, cu respectarea normelor în domeniu, fie contractează aceste tipuri de servicii prin operatori economici specializați. Schimbarea lenjeriei individuale de pat se face cel puțin o dată pe săptămână, sau la nevoie”.***

Pe lângă cele două camere/magazii cu rol de depozitare a hainelor și bunurilor persoanelor private de libertate, exista o cameră cu scopul păstrării obiectelor de valoare, un singur angajat al centrului având cheile pentru această cameră. De asemenea în cazul

efectuării cumpărăturilor toate bunurile se păstrau și erau înmânate persoanelor custodiate pentru a elimina orice suspiciune cu privire la folosirea banilor.

Conducerea centrului a declarat că nu au existat dificultăți în aprovizionarea cu necesarul de produse igienico-sanitare, la încarcerare fiecare persoană privată de libertate primea un minim de produse de igienă personală; majoritatea persoanelor custodiate primeau de la familie sau aparținători produse suplimentare prin intermediul vizitei. Centrul pune la dispoziție un frigider unde puteau fi păstrate produsele alimentare ale persoanelor reținute/arestate și distribuite la cerere.

În cadrul centrului exista o cameră de anchetă, dotată cu supraveghere video, care la momentul vizitei era folosită. În spațiile comune supravegherea video se făcea inclusiv prin intermediul camerelor cu infra-roșu.

Spre deosebire de alte centre, unde camerele de anchetă erau poziționate în sediul IPJ, avantajul acestei camere era că se afla în cadrul centrului, persoanele custodiate nu trebuiau să fie scoase în afara centrului. Alături exista o altă cameră dotată cu bibliotecă, calculator, cabină telefonică cu geam securizat, telefon, cameră în care se efectuau și perchezițiile corporale. În cadrul sectorului vizite erau amenajate trei locuri cu dispozitiv de separare, persoanele putând beneficia de un program de acordare a vizitelor de 8 h (8-16). În cazul solicitării de acordare a unor vizite pentru vizitatorii minori fără dispozitiv de separare, exista această posibilitate, prin faptul că toate cele trei geamuri puteau fi deschise. De asemenea, conducerea centrului a informat că exista posibilitatea și dotarea (modem instalat, laptop) de a acorda convorbiri online (o dată pe lună cu durată de până la 30 de minute), însă nu au existat cereri de acest tip. Tot la sectorul vizită era amenajată o cutie poștală. Dreptul persoanelor reținute de a participa la vot a fost respectat, astfel înainte cu câteva zile de vizita reprezentanților Domeniului a fost amenajată o secție de votare în cadrul centrului.

În legătură cu efectuarea perchezițiilor nu au existat suspiciuni care să impună prezența medicului sau ca percheziția să fie efectuată de către medic. În urmă cu trei ani a existat o tentativă de introducere de droguri prin sectorul vizită ca urmare a fost sesizată DIICOT.

În anul 2018, conform informațiilor primite, a existat o singură cercetare de abatere disciplinară din partea persoanelor custodiate. Cu titlul de exemplu precizăm

că, în ziua anterioară vizitei, respectiv pe 8 octombrie 2018 unei persoane custodiate i s-a întocmit dosar disciplinar pentru purtare necuviincioasă și amenințare. Din discuția cu persoana în cauză și din analiza înscrisurilor și registrelor medicale a rezultat că aceasta nu a suferit leziuni de violență corporală. S-a consemnat că, în data de 8 octombrie 2018, în jurul orei 10.30 a avut loc un incident în care a fost implicată o persoană privată de libertate, care, în timp ce se afla la sectorul de convorbiri telefonice a intrat într-un conflict verbal cu unul dintre angajații centrului care o supraveghea, conflictul finalizându-se cu imobilizarea persoanei private de libertate. În urma incidentului a fost întocmit un raport de incident de către agentul constatator, iar șeful centrului a făcut propunerea de declanșare a procedurii de cercetare disciplinară, pentru încălcarea interdicțiilor prevăzute la articolul 82 litera o) și litera p) din Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și anume:

Art.82. Persoanelor condamnate le sunt interzise:

o) comunicarea cu exteriorul penitenciarului, în alte condiții și prin alte metode decât cele stabilite prin reglementările în vigoare;

p) amenințarea personalului, a persoanelor care execută misiuni în penitenciar sau care se află în vizită, a celorlalte persoane condamnate, precum și a oricăror altor persoane;

Din cuprinsul Raportului de incident nu se precizează care au fost motivele sau cauzele conflictului verbal, se menționează doar "susnumitul a început să devină violent...". Aducerea la cunoștință a raportului se face de către șeful centrului ori în prezentul Raport se preciza faptul că persoana privată de libertate "refuză să semneze". Șeful inspectoratului a aprobat declanșarea procedurii disciplinare și a desemnat un ofițer din cadrul compartimentului control intern. Echipa de vizită dorește să primească informații despre finalizarea acestei proceduri disciplinare.

Nu au existat abateri disciplinare, anchete sau sancțiuni disciplinare pentru personalul centrului. În perioada anilor 2017-2018 nu au existat decese în interiorul centrului. Conform afirmației șefului centrului, au existat două tentative de suicid (2016-1, 2018-1). În anul 2016 a existat o tentativă de suicid, situație în care s-a intervenit de

urgență și persoana privată de libertate a fost salvată de către personalul centrului. În urma acestui incident a fost anunțat psihologul din cadrul IPJ Bihor. Un alt incident a avut loc în luna mai 2018. Conform documentelor consultate, o persoană a fost identificată cu ideea și tentativă de suicid. Au fost întocmite rapoarte ale șefilor de tură, a fost anunțat compartimentul psihologie și medicul unității. Persoana a fost consultată de medicul psihiatru, a primit tratament psihiatric și a fost prezentată în zile consecutive la cabinetul medical din cadrul unității ("fără modificări de tratament"). Pe parcursul custodiei a beneficiat de alte investigații medicale la alte servicii de specialitate (ex radiologie) și într-o situație a fost solicitată ambulanța pentru "agitație psihomotorie și puseu de hipertensiune". Conform indicațiilor conducerii centrului, persoana în cauză a fost transferată în Penitenciarul Oradea unde la scurt timp s-a sinucis.

Conform registrului de consemn, au fost identificate cazurile unor persoane private de libertate care au fost date în consemn pe parcursul anului 2018, spre exemplu în luna iulie două persoane, luna august 6 persoane (dintre care 1 minor), luna septembrie 6 persoane și luna octombrie 4 persoane, motivele fiind variate de la tipologia faptei de care a fost acuzată până la tulburări de comportament, reprezentanții centrului declarând că nu au existat incidente sau situații de măsuri suplimentare cu privire la aceste cazuri de dare în consemn.

ASISTENȚA MEDICALĂ

Asistența medicală a persoanelor private de libertate la nivelul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bihor era asigurată de către un medic și un asistent medical din cadrul Centrului Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu Oradea.

Cât privește modul de asigurare a vizitei medicale și triajului epidemiologic cu ocazia primirii în centru, persoanei private de libertate i se completa Fișa de triaj în cazul în care acesta era evaluat de asistentul medical și era prezentată cel târziu a doua zi de la reținere pentru completarea Fișei medicale de către medic.

Conform documentelor prezentate, vizita medicală cuprindea examenul clinic general, precum și întocmirea și completarea documentelor specifice (fișa medicală, consimțământul informat, etc). În eventualitatea unei patologii preexistente dacă medicul

considera că era necesar, putea îndruma persoana custodiată în vederea consultațiilor de specialitate la unități medicale din cadrul Ministerului Sănătății.

În cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bihor exista amenajat un cabinet medical unde se efectua vizita medicală a persoanelor private de libertate la introducerea în centru și consultațiile medicale pentru persoanele custodiate.

Cabinetul medical era amenajat și dotat cu mobilier, aparatură medicală (tensiometru electronic, termometre), cântar și taliometru. **S-a constatat lipsa din dotare a unui glucometru necesar monitorizării glicemiei în situația bolnavilor diabetici și a persoanelor aflate în refuz de hrană. Cabinetul medical nu dispunea de frigider/răcitor și lampă cu UV pentru dezinfecția spațiilor, în special a camerei de izolare și a cabinetului medical, ca urmare se recomandă achiziționarea unui frigider și a unei lămpi cu UV. În ce privește Trusa medicală, o mare parte din medicamente aveau termenul de valabilitate depășit. Nu exista o listă a medicamentelor conținute în Trusa medicală.**

Centrul nu dispunea de sală pentru tratamente, acestea se realizau în cabinetul de consultații. **Nu existau în dotare cutii colectoare pentru deșeurile rezultate din activitatea medicală, în acest sens nu era respectată legislația, ca urmare se impune dotarea cabinetului medical cu cutii colectoare destinate acestui scop.**

Medicul care asigura asistența medicală la nivelul centrului acorda servicii de asistență medicală primară persoanelor private de libertate, la cererea acestora, în baza unei programări întocmite de personalul operativ în dimineața zilei respective. Medicul centrului a acordat consultații medicale și a recomandat tratament pentru afecțiuni ale căilor aeriene superioare, afecțiuni articulare, digestive, algiile dentare, etc. **De asemenea s-a constatat că au fost recomandate de către medicul centrului, tratamente psihotrope pentru tulburări psihice de tipul tulburării de adaptare, a tulburării de anxietate, în lipsa unui consult psihiatric, situație care mărește riscurile administrării medicației psihotrope de către alt personal decât cel medical. Se recomandă deci, ca persoanelor private de libertate suspecte de o tulburare psihică, să li se recomande consult de specialitate și ca administrarea tratamentului să fie făcută numai de personalul medical, în conformitate cu prevederile procedurii de sistem PS-01-DM nr.4117408/2015.**

Existau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele custodiate existente în centru. La verificarea prin sondaj, consultațiile medicale din Registrul de consultații, **nu erau consemnate și în fișa medicală și nici toate indicațiile medicului cu privire la tratament.**

Au fost prezentate echipei de vizită Registrele folosite în activitatea curentă a cabinetului medical. În Registrul de consultații erau consemnate numărul curent, data consultației, numele persoanei, CNP, diagnostic, indicații de tratament, semnătura și parafa medicului, semnătura persoanei private de libertate. În anul 2018 până la data vizitei, persoanelor private de libertate le-au fost acordate 1258 de consultații.

Registrul de recoltări și mărci traumatice era comun; în secțiunea recoltări nu exista nici o consemnare; în secțiunea mărci traumatice era consemnat numărul curent și data consultației, numele persoanei private de libertate cu CNP, descrierea leziunilor, semnătura și parafa medicului.

Conform documentelor solicitate, în anul 2017 au fost **identificate** 14 consemnări cu privire la existența mărcilor traumatice, iar în 2018 erau consemnate 4 cazuri. Tipul leziunilor traumatice au fost escoriații, echimoze, contuzii, fracturi, plăgi minore pentru care persoanele private de libertate au primit îngrijiri medicale adecvate. Leziunile respective au fost produse anterior procesului de încarcerare, nefiind consemnată cauza acestora. Membrii echipei de vizită au analizat Anexa 4: Notă privind constatarea mărcilor traumatice din fișa medicală a unei persoane custodiate în care era consemnat „Traumatism cranio-cerebral prin agresiune, afirmativ cu pierderea cunoștinței; plagă contuză parieto-temporală; plagă genunchi stâng; contuzie genunchi bilateral; contuzie antebraț bilateral; fractură radius; fractură 1/3 distală ulnă bilateral”. Pe formular era notat cu semnătura persoanei private de libertate: „nu am fost agresat sau torturat de cadre MAI”. **Pentru toate cazurile au fost completate documentele legale - Procese verbale adresate conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bihor și Parchetului (procese verbale consemnate în Registrul de mărci traumatice).**

Din discuțiile avute cu conducerea centrului în perioada 2017 - 2018 nu au fost solicitate consultații medico-legale. Nu au existat plângeri legate de agresiuni din

partea personalului asupra persoanelor private de libertate. Această stare de fapt a reieșit și din discuțiile avute cu fiecare persoană custodiată în mod individual.

De asemenea era completat Registrul de evidență a bolnavilor cronici, femeilor gravide, persoanelor în refuz de hrană și a consumatorilor de drog. **În registre nu era consemnată ora consultației în caz de îmbolnăvire, agresiune, intrare și ieșire în și din refuz de hrană.** Ultima intrare în refuz de hrană era consemnată în data de 23.05.2018 persoana custodiată ieșind din refuz în 24.05.2018. **S-a constatat că persoanelor în refuz de hrană urmare a consultației la intrarea în refuz nu li se măsura greutatea și temperatura corporală. În registrul bolnavilor cronici nu era specificat diagnosticul.**

În Registrul de distribuire tratamente erau consemnate data, ziua, ora, numele persoanelor private de libertate, tratamentele efectuate, semnatura custodiatului și a agentului. **Nu erau consemnate refuzurile de administrare a medicației.**

Registrul de predare-primire a serviciului medical avea consemnate ore sau intervale orare, nu și situațiile medicale deosebite înregistrate pe perioada serviciului. Registrele nu aveau numerotate paginile, nu erau ștampilate și nici înregistrate.

Formularul de consimțământ informat era atașat la fișa medicală, completat corect și semnat de persoanele private de libertate.

Examimările stomatologice, care se efectuau săptămânal și se asigurau de medicul stomatolog de la Centrul Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu Oradea, în număr de 139, erau consemnate în Registrul de consultații stomatologice și cuprindeau formula dentară, care se regăsea consemnată și în fișa medicală, și planul de tratament dacă acesta era necesar. Persoanele custodiate erau prezentate pentru tratamentele stomatologice la cabinetul de medicină dentară al CMDTA Oradea.

Consultațiile medicale de specialitate și examenele paraclinice recomandate de medic erau asigurate prin prezentarea persoanelor private de libertate la unități medicale din municipiul Oradea. Programarea lor se făcea telefonic de către medic. Din studierea documentelor s-a constatat că **perioada dintre programarea și prezentarea custodiților la examinare era de mai multe zile, ceea ce putea**

constitui un risc de agravare a bolii, deci se impunea scurtarea acestei perioade cât mai mult posibil.

Consultul psihiatric asigurat de medicul specialist din cadrul CMDTA avea loc la cabinetul medical al CRAP Bihor, fără a fi necesar ca reținutul să fie scos din incinta arestului. În anul 2018 o persoană arestată a fost internată în Penitenciarul Spital Jilava în secția psihiatrie.

Persoanele aflate în custodia centrului beneficiau de tratament medical în mod gratuit în baza prescripțiilor eliberate de medicul care asigura asistența medicală sau a medicilor specialiști din unități sanitare publice. Persoanele private de libertate puteau solicita, în baza unei cereri, anumite medicamente, produse dermato-cosmetice sau materiale sanitare, contra cost, conform legislației în vigoare, dar numai cu acordul medicului care asigura asistența medicală în centru.

Conform documentelor prezentate, medicația era distribuită, persoanelor private de libertate atât de către personalul medical în timpul programului de lucru cât și de personalul operativ (agenți), nefiind astfel respectate prevederile procedurii de sistem PS-01-DM 4117408/14.01.2015 elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne și nici prevederile Ordinului nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora care prevede la art. 158 alin 4 că : *Medicamentele și suplimentele alimentare sunt administrate persoanei private de libertate de către personalul medical sau în prezența acestuia.*

Medicamentele prescrise de către medic ce urmau a fi distribuite persoanelor private de libertate erau puse în plicuri individuale și păstrate la cabinetul medical, **a cărui cheie se afla la șeful de schimb.**

În cazul apariției unor situații medicale, personalul de serviciu din momentul respectiv anunța imediat medicul și conducerea centrului, iar în cazul urgențelor majore apela Serviciul Unic de Urgență 112 Conform documentelor prezentate în anul 2018 nu au fost înregistrate solicitări ale Serviciului Unic de Urgență 112 pentru motive medicale.

În ceea ce privește asistența medicală în cazul bolilor infecto-contagioase, în cazul unei suspiciuni la depunerea în centru sau ca urmare a unui consult de specialitate, se proceda la mutarea în cameră separată pentru a se evita riscul de contaminare a celorlalte persoane deținute în centru. În acest sens camera 2 cu un pat avea această destinație de izolator. În anul 2018, din documentele medicale puse la dispoziție, a existat o suspiciune de tuberculoză pulmonară la o persoană custodiată, dar în urma investigațiilor specifice nu s-a confirmat diagnosticul. **În acest sens cabinetul medical nu dispunea de măști de unică folosință care se impuneau să fie folosite în aceste situații, ca urmare se recomandă dotarea cabinetului cu măști.**

Pentru consultul pneumologic în vederea screeningului pentru depistarea tuberculozei pulmonare erau prezentate persoanele private de libertate care urmau să fie transferate în penitenciar.

La momentul vizitei nu existau persoane diagnosticate cu boli transmisibile, nu erau încarcerați minori sau femei. Conform afirmațiilor conducerii centrului în urmă cu o lună a fost custodiat un minor și în urmă cu 7 zile o femeie, iar în urmă cu aproximativ 2 ani o femeie cu sarcină incipientă. Toate femeile reținute au beneficiat de examen ginecologic.

La introducerea în camere s-a încercat separarea fumătorilor de nefumători, în baza unei declarații, în acest sens existând camere pentru persoane declarate nefumătoare. O cameră era destinată cazării femeilor reținute și una minorilor. **În majoritatea camerelor în care nu era cazată nici o persoană s-a constatat că acestea nu au fost igienizate** (resturi alimentare, mucuri de țigări, lenjerie de pat murdară).

Din discuțiile cu conducerea centrului și cu persoanele custodiate, a rezultat că li se asigurau materiale de igienă personală, inclusiv cele specifice femeilor, atât la încarcerare cât și la solicitare. Bărbieritul se făcea supravegheat pentru a se evita posibilitatea de auto sau heteroagresiune. În ce privește tunsul, acesta era asigurat de o persoană angajată a centrului.

Din consultarea registrului plimbărilor persoanelor custodiate rezulta că li se respecta acest drept, centrul având în dotare o curte de plimbare, jumătate acoperită, dotată cu aparate de forță.

Hrana zilnică pentru persoanele custodiate în unitate era asigurată de la Penitenciarul Oradea, conform situației de efective transmise zilnic de conducerea centrului. Hrana era transportată cu o autospecială autorizată sanitar-veterinar, în recipiente de inox în stare de igienă corespunzătoare prevăzute cu sistem de etanșeizare care asigura păstrarea temperaturii adecvate servirii.

Centrul avea amenajat un oficiu destinat primirii și distribuirii hranei către persoanele private de libertate, dotat cu masă, scaune, cărucior din inox pentru transportul și distribuirea hranei, veselă din inox, mașină pentru spălat vase, frigider pentru păstrarea probelor alimentare, cuptor cu microunde, aragaz, chiuvetă din inox cu apă rece și caldă permanent, alimentarea făcându-se din rețeaua orașului. Deținuții foloseau tacâmuri de unică folosință. Din verificările efectuate s-a constatat că vesela era dezinfectată cu soluție de cloramină.

Cambuza avea în dotare două frigidere pentru păstrarea alimentelor perisabile și rafturi pentru cele neperisabile achiziționate de persoanele private de libertate sau a celor primite de la familii cu ocazia vizitelor.

La momentul efectuării vizitei existau prelevate probe alimentare în borcane curate, închise etanș și corect etichetate, care erau păstrate 48 de ore în frigiderul destinat acestui scop. **Echipa de vizită a constatat că frigiderul nu era dotat cu termometru, neputându-se întocmi graficul pentru monitorizarea zilnică a temperaturii.** Nu exista sală de mese în cadrul centrului, persoanele custodiate serveau masa în camerele de detenție, acestea fiind dotate cu masă și scaune.

Medicul din echipa de vizită a gustat din hrana destinată prânzului din ziua vizitei, aceasta având gust plăcut, cu consistența și aspectul conforme meniului- supa de pasăre cu paste, pulpă de pui cu pireu de cartofi. Persoanele private de libertate în urma discuțiilor, au afirmat că sunt mulțumite de hrana pe care au primit-o.

În cazul în care, în urma unui consult medical, unei persoane custodiate i se recomanda un anumit tip de dietă, medicul centrului întocmea documentul prin care se aducea la cunoștință conducerii centrului și făcea demersuri în vederea asigurării regimului de hrană indicat. În ziua vizitei în centru erau custodiate două persoane care beneficiau de regim alimentar norma 18.

ASISTENȚA PSIHOLOGICĂ

Asistența psihologică era asigurată de doi ofițeri psihologi angajați în cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Bihor (Compartimentul de Psihologie), cu specialitatea de psihologie aplicată în domeniul securității naționale. Compartimentul de Psihologie era coordonat de Centrul de Psihosociologie, unitate de specialitate subordonată Ministerului Afacerilor Interne. Asistența psihologică, conform Regulamentului de Ordine Interioară, se putea realiza din oficiu sau la cerere pe bază de consimțământ de asistență psihologică.

Asistența psihologică în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bihor se acorda în baza Ordinului Ministerului de Interne nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în Ministerul Afacerilor Interne care prevedea că beneficiază de asistență psihologică gratuită, prin rețeaua proprie a MAI persoanele private de libertate încarcerate în spațiile administrate de MAI. Obiectivul activității psihologice era de asigurare a adaptării la mediul privativ de libertate a persoanelor reținute sau arestate prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale. Beneficiari ai asistenței psihologice puteau fi unele categorii de persoane vulnerabile precum minori, femei, persoane cu dizabilități, vârstnici, consumatori de droguri sau orice altă persoană care solicita în scris conducerii centrului.

S-a constatat o eficientă colaborare în acordarea asistenței psihologice între conducerea centrului și ofițerii psihologi, spre exemplu în unele luni 3 dintre persoanele custodiate beneficiind de asistență psihologică. Astfel, potrivit documentelor puse la dispoziție, în anul 2017, ofițerii psihologi au primit solicitări de acordare a asistenței psihologice din partea conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Bihor pentru 4 adulți și 4 minori însumându-se în total 18 ședințe de asistență psihologică. Ofițerii psihologi colaborau permanent cu personalul medical din cadrul centrului și cu cei din Centrul Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu Oradea, unde lucra și un medic psihiatru. Astfel, din documentele consultate de echipa de vizită, în situația în care în urma unei evaluări psihologice se constatau indicii ale unor probleme de natură psihiatrică (simptomatologie de tip dezadaptativ dezvoltat în condițiile privării de libertate) se recomanda consult și asistență medicală neîntârziată. În urma recomandării ofițerului psiholog, medicul primar a făcut trimitere a doua zi la Psihiatrie, conform

consemnării în Registrul de consultații, astfel recomandarea psihologului fiind respectată.

Pentru anul 2017, din cele 8 solicitări au existat 3 cazuri în care s-a recomandat acordarea asistenței medicale de specialitate. S-a constatat că șeful centrului a trimis șefului inspectoratului un raport de aprobare a evaluării psihologice având la bază cererea de solicitare persoanei private de libertate în aceeași dată a primirii cererii.

Cu referire la anul 2018, în perioada ianuarie-octombrie 2018, până la data vizitei, au existat 19 solicitări de asistență psihologică pentru 6 minori și 13 adulți. În cazul a doi minori și doi adulți au fost trimise adrese către Agenția Națională Antidrog. Astfel ofițerul psiholog în situațiile în care persoanele private de libertate nu prezentau dificultăți de adaptare dar se declarau consumatoare de substanțe psihoactive recomanda referirea cazului către Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Bihor. Totodată, specialiști, din cadrul CPECA Bihor, după ce au avut întrevederi cu persoanele private de libertate au răspuns conducerii CRAP menționând faptul că persoanele private de libertate nu au dorit să fie evaluate în vederea includerii într-un program de asistență pentru persoanele consumatoare de droguri.

Pentru alte cazuri din anul 2018, dintre care 1 minor, a fost necesară recomandarea asistenței de specialitate, solicitare făcută către CPECA Bihor. În acest caz s-a obținut consimțământul părintelui minorului, în alte cazuri ale minorilor s-a obținut acordul reprezentanților legali din cadrul D.G.A.S.P.C. Bihor.

Asistența psihologică a fost solicitată de către șeful centrului în cazul unor incidente. Având la bază raportul șefului de schimb din mai 2018 prin care se specifica că o persoană privată de libertate a avut intenții de suicid, (identificându-se o sfoară făcută din cearșaf), șeful centrului printr-un raport a solicitat aprobarea evaluării psihologice a persoanei în cauză. Ofițerul psihologic a răspuns solicitării printr-un raport în urma unui interviu psihologic în care evidenția concluziile și recomandările de specialitate. De precizat că în unele cazuri adresele conducerii centrului către Inspectoratul de Poliție Județean Bihor (Compartimentul Psihologie) s-au făcut cu rapiditate, iar răspunsul ofițerilor psihologi a fost cu promptitudine, însă în alte situații, cu titlul de exemplu cazul din luna septembrie 2018, răspunsul ofițerului psiholog prin Raportul întocmit în urma realizării asistenței psihologice este la 7 zile de la primirea cererii conducerii centrului.

Or o întârziere de 7 zile este inacceptabilă în dauna stării de sănătate mintală a persoanei private de libertate. Echipa de vizită recomandă conducerii centrului ca pe lângă informarea despre serviciile psihologice de la momentul depunerii să monitorizeze starea de sănătate mintală a persoanelor custodiate, să încurajeze persoanele custodiate să apeleze la serviciile de asistență psihologică și să se adreseze Compartimentului Psihologie în mod direct (scris, telefonic, fax) astfel încât să se prevină astfel de întârzieri îndelungate.

Conform informațiilor primite din partea ofițerilor psihologi principalele motive pentru care se solicita asistență psihologică erau legate de apariția unor tendințe de tip depresiv (izolare socio-afectivă, tulburări de somn, fatigabilitate), agitație psihomotorie, bizarerii comportamentale sau refuz de hrană. Dintre persoanele aflate la date vizitei, două primeau medicație psihiatrică la indicația medicului.

Centrul deținea un Registru de evidență privind folosirea mijloacelor de imobilizare fără consemnări, Registru de evidențiere a proceselor verbale a serviciului cu precizarea "nu s-au constatat nereguli".

Echipa de vizită a avut întrevederi cu toate persoanele private de libertate în condiții de confidențialitate, într-un spațiu care să asigure confidențialitatea, monitorizat prin camere video. Două dintre persoanele intervievate erau foste consumatoare de droguri. Una dintre persoane nu a fost vizită de către membrii familiei sau aparținători însă i s-a respectat dreptul de a avea convorbiri telefonice cu familia și aparținătorii. O altă persoană a primit vizita familiei chiar în ziua respectivă. Chiar dacă persoana nu deținea resurse financiare pentru a realiza convorbiri telefonice, familia acesteia a fost anunțată și a beneficiat de o vizită în primele zile de la depunere. Persoanele custodiate au declarat că au primit bunuri de igienă personală la depunere, fiind tratate cu respect de către cadre. Au existat sesizări din partea persoanelor reținute cu privire la solicitările de acordare a evaluărilor medicale de specialitate și întârzierile de prezentare la consult.

Echipa de vizită a avut întrevederi cu o persoană depusă în arest de câteva zile care necesita asistență psihologică și medicală de urgență pe baza stărilor de deprimare, tristețe și plâns recurent. **La finalul vizitei, echipa a recomandat conducerii centrului acordarea asistenței psihologice și a transmis conducerii centrului să monitorizeze în permanență starea de sănătate mintală a persoanelor custodiate cu precădere a celor**

nou depuse. Având în vedere cele de mai sus se recomandă încurajarea dreptului de a beneficia de serviciile de asistență psihologică prin aducerea la cunoștință de către personalul centrului de arest și prin vizitarea în mod regulat a persoanelor custodiate în arest de către ofițerii psihologi din cadrul IPJ Bihor în mod special în cazul tuturor minorilor

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Bihor să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Distribuirea tratamentului persoanelor private de libertate să fie făcută numai de către personalul medical, în conformitate cu prevederile procedurii de sistem PS-01-DM nr.4117408/14.01.2015 elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne și cu prevederile Ordinului nr. 14/2018. Ca urmare a acestei recomandări, până la identificarea unor soluții, restrângerea administrării medicației psihotrope numai la indicația specialistului psihiatru;
- 2.Verificarea periodică a termenului de valabilitate a medicamentelor și materialelor sanitare, întocmirea listei de medicamente din Trusa medicală de la nivelul cabinetului medical și achiziționarea lor conform Anexei 6 din Procedura Direcției Medicale privind activitatea medicală din CRAP-uri nr.4117408 din 2015;
- 3.Reducerea perioadei dintre programarea și prezentarea persoanelor custodiate la examene de specialitate clinice și paraclinice;
- 4.Completarea tuturor registrelor, fișelor medicale, formularelor, anexelor, cu informații și constatări cu caracter medical;

5. Igienizarea camerelor și grupurilor sanitare după eliberarea lor, dotarea unei camere cu grup sanitar pentru persoane cu dizabilități, dotarea cu termometru a frigiderelor achiziționarea unei mașini de spălat și punerea la dispoziția persoanelor private de libertate a unui spațiu și mijloace destinate uscării rufelor;
6. Încurajarea persoanelor custodiate de a beneficia de dreptul la serviciile de asistență psihologică prin aducerea la cunoștință de către personalul centrului de arest și prin vizitarea în mod regulat a persoanelor custodiate în arest de către ofițerii psihologi din cadrul IPJ Bihor în mod special în cazul tuturor minorilor;
7. Supravegherea persoanelor cu dispoziție tristă, stări de deprimare, risc pentru sănătatea, siguranța și viața proprie, în primele zile de la depunerea în centru cât și pe parcursul custodierii și solicitarea intervenției de specialitate (psiholog, medic);
8. Monitorizarea atentă a obiectelor deținute de persoanele custodiate, efectuarea de percheziții conform regulamentului centrului în vederea eliminării oricăror obiecte ce pot pune în pericol viața și sănătatea persoanelor încarcerate;
9. Organizarea unor cursuri de prim ajutor pentru întreg personalul centrului și a unor sesiuni de instruire pentru identificarea semnelor unor stări psiho-emoționale de risc.

Alba Iulia, 18.01.2018